

QISHLOQ XO‘JALIGI EKINLARI HOSILDORLIGI

Bekzodbek Umarov Baxtiyorjon o‘g‘li

Andijon qishloq xo‘jaligi va agrotexnologiyalar instituti assistenti

Abduhalimova Odina Rustambek qizi

Andijon qishloq xo‘jaligi va agrotexnologiyalar instituti talabasi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada prezidentimizning Qishloq xo‘jaligi xodimlariga yo‘llagan murojaati, shuningdek, qishloq xo‘jalik ekinlarining yillar kesimida qancha miqdorda hosil olinayotganligi, hosildorlikni oshirish chora-tadbirlari haqida ilmiy ma‘lumotlar berlgan.

Kalit so‘zlar: *Mirishkor dehqonlar, ekin turlari, mahsulot hajmi, qishloq xo‘jaligi, dala maydoni, donli ekinlar, prezident farmoni.*

АННОТАЦИЯ

В данной статье содержится обращение нашего президента к труженикам сельского хозяйства, а также научная информация о количестве собранного урожая сельскохозяйственных культур и мерах по повышению урожайности.

Ключевые слова: *Миришкорские фермеры, виды сельскохозяйственных культур, объем производства, сельское хозяйство, площадь полей, зерновые культуры, указ президента.*

ANNOTATION

This article contains the address of our president to the agricultural workers, as well as scientific information about the amount of harvest of agricultural crops and measures to increase productivity.

Key words: *Mirishkor farmers, types of crops, volume of production, agriculture, field area, grain crops, presidential decree.*

KIRISH

Joriy yilning o'tgan davrida respublika bo'yicha 11 mingga yaqin, ya'ni 90 foiz fermer xo'jaliklari ko'p tarmoqli xo'jaliklarga aylantirildi. Buning natijasida qariyb 37 ming aholi ish bilan ta'minlandi. Albatta, qishloq xo'jaligi sohasida oson va yengil yilning o'zi bo'lmaydi. Tabiat inijliklari, suv resurslarining cheklangani, turli hasharot va zararkunandalar bilan kurashish har bir dehqondan katta azmu shijoat, mirishkorlik va tajribani talab etadi. Xalqimiz sizlarning ana shunday ibratli fazilatlaringizni yaxshi biladi va yuksak qadrlaydi. Joriy yilda yurtimizda olti yarim million tonnaga yaqin g'alla, 3 million tonnadan ziyod paxta, 21 ming tonna pilla, 22 million tonna meva-sabzavot, ikki yarim million tonna go'sht va 11 million tonnadan ziyod sut mahsulotlari yetishtirilgani avvalo sizlarning mashaqqatli va halol mehnatingiz samarasidir.

Qishloq xo'jaligi sohasini modernizatsiya va diversifikatsiya qilish, oziq-ovqat mahsulotlari yetishtirish, fermer, klaster hamda kooperatsiyalarni moliyaviy qo'llab-quvvatlash masalasiga har doimgidan ham ko'proq ahamiyat bermoqdamiz. Xususan, bu yil qabul qilingan O'zbekiston Respublikasining 5 ta qonuni, Prezidentning 12 ta farmoni va 30 dan ortiq qarori hamda hukumatning ko'plab qarorlari ayni shu yo'nalishga qaratilgandir. Qishloq xo'jaligi tarmog'iga bozor mexanizmlari, jumladan, agroklaster tizimining joriy etilgani qisqa fursatda o'zining ijobiy samarasini berayotganidan barchangiz yaxshi xabardorsiz. Bugungi

kunda mamlakatimizda 97 ta paxta-to'qimachilik, 149 ta meva-sabzavotchilik, 65 ta g'allachilik, 35 ta sholichilik va 7 ta dorivor o'simliklar yetishtirishga ixtisoslashgan klasterlar va 11 ta paxta-to'qimachilik kooperatsiyalari faoliyat yuritmoqda. Shuningdek, qoramolchilik yo'nalishida 34 ta, parrandachilik bo'yicha 10 ta, baliqchilik tarmog'ida 36 ta, asalarichilik yo'nalishida 15 ta fermer xo'jaligida klaster usulida mahsulot yetishtirish yo'lga qo'yildi. Keyingi ikki yilda respublikada pillachilik sohasida 62 ta klaster ishga tushirilib, ular tomonidan 600 milliard so'mga yaqin mahsulot ishlab chiqarildi. Davlat tomonidan shaxsiy tomorqa egalariга artezian quduqlari qazish hamda ixcham issiqxonalar qurish uchun subsidiyalar va

imtiyozli kreditlar ajratilayotgani ham aholini ijtimoiy qo'llab-quvvatlashning yana bir o'ziga xos yo'nalishiga aylandi. Ushbu ezgu maqsadlar uchun O'zbekiston fermer, dehqon xo'jaliklari va tomorqa yer egalari kengashi huzuridagi Jamg'armadan 65 yarim milliard so'm, tomorqa xizmati korxonalari, qishloq xo'jaligi kooperativlari va fermerlarni uchun esa 110 milliard so'mga yaqin mablag' yo'naltirildi. Bundan tashqari, "Har bir yoshga – bir gektar" dasturi doirasida g'alladan bo'shagan maydonlarning 84 ming gektari 266 mingta kam ta'minlangan oilalar va ishsiz yoshlarga berilib, ularga fermer xo'jaliklari va tomorqa xizmati korxonalari birlashtirildi. Ushbu dastur natijasida 1 million tonnadan ziyod mahsulot yetishtirildi. Amalga oshirilgan ana shunday islohotlar va tarkibiy o'zgarishlar natijasida bu yil, jahonda yuz berayotgan pandemiyaning salbiy ta'siriga qaramasdan, 822 million dollardan ziyod miqdordagi qariyb 1,5 million tonna meva-sabzavot 70 dan ortiq davlatga eksport qilindi. Shuningdek, agrar sohaga ixtisoslashgan oliy o'quv yurtlarida ta'lim sifatini tubdan oshirish, taraqqiy etgan davlatlarning nufuzli ta'lim dargohlari bilan yaqin hamkorlikni yo'lga qo'yish, urug'chilik, naslchilik va veterinariya yo'nalishidagi ilmiy muassasalar faoliyatini takomillashtirish borasida ham salmoqli ishlar amalga oshirilmoqda. 2020-2021 o'quv yilidan boshlab mavjud qishloq xo'jaligi oliygohlari bilan bir qatorda, Guliston, Buxoro, Qarshi, Namangan, Samarqand, Farg'ona, Urganch davlat universitetlarida agrar soha mutaxassislarini tayyorlash uchun bakalavriat ta'lim yo'nalishlari bo'yicha qabul kvotalari ajratildi. Sohadagi ilg'or tajribalarga tayangan holda, hududlarda "Tuproq klinikasi" mobil laboratoriyalari tashkil etilib, sho'rlanish, suv, shamol eroziyasi, ozuqa elementlari kamayishining oldini olish, tuproq unumdorligi va mahsuldorligini oshirish borasida fermer xo'jaliklari va klasterlariga zarur xizmatlar ko'rsatmoqda.

Albatta oliygohlarning yurtimizda ko'payishi hamda qishloq xo'jalik sohasida yetuk kadrlarning har bir viloyatda yetishtirilishi, davlatimiz va xalqimiz manfaati yo'lida xizmat qiladi. Fermer va bog'dorchilik xo'jaliklarida mutaxassis kadrlarning faoliyat olib borishi, mahsulot olish hajmini ortishiga, yerlardan unumli foydalanishga, yer holatini to'g'ri baholab ekin turini tanlab ekilishiga, qishloq xo'jaligini yanada rivojlanishiga sabab bo'ladi. Hozirgi kunda O'zbekiston Respublikasida 90 dan ortiq turdagi ekin turlari qishloq xo'jalik yerlariga ekib

kelinmoqda. Shulardan asosiy hosilni tashkil qiluvchi ekin turlari haqida ma'lumot berib o'tamiz.

Bir gektar hisobida nechta sentner hosil olinishi jadvalda berilgan

	2017	2018	2019	2020
Don	39,7	38,1	42,6	41,8
Shu jumladan:				
Bug'doy	42,2	41,0	46,3	45,4
Arpa	13,3	11,0	14,3	14,4
Makkajo'xori don uchun	48,1	49,0	47,2	46,3
Sholi	30,9	27,6	27,5	31,6
Dukkakli	15,6	13,4	13,6	13,4
Kartoshka	217,9	224,8	227,3	213,4
Sabzavotlar	253,6	237,1	235,6	234,4
Oziqbop poliz	197,9	189,8	180,4	168,3

Yuqorida keltirilgan ma'lumotlardan kelib chiqib xulosa qilganda, yurtimizda oziqbop ekin turlarini yetishtirish hajmini oshirish lozim. Chunki O'zbekistonda har yili aholi soni kamida 0,7 mln ga ko'paymoqda. Bu esa qishloq xo'jalik mahsulotlariga bo'lgan talabning ortishiga sabab bo'ladi. Yildan-yilga urbanizatsiyaning rivojlanishi, texnogen landshaftlarning kengayib borishi, ekin maydonlarining kamayishiga olib keladi. Ishlov beriladigan yerlar kamayib borgani sari olinayotgan hosilning yalpi hajmi kamayadi. Hosildorlikni kamaytirmaslik uchun yerlardan unumli foydalanish, tuproq degradatsiyasini oldini olish, hosildor navlarni yaratish va ulardan foydalanish maqsadga muvofiq bo'ladi. Bunda oziq-ovqat mahsulotlari importiga barham beriladi. Aksincha, ichki ehtiyojdan ortgan qishloq xo'jalik mahsulotlari chetga eksportga yo'naltirilib davlatimiz iqtisodiyotini rivojlanishiga juda katta hissa qo'shadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI: (REFERENCES)

1. Sh. M. Mirziyoyevning *Qishloq xo'jaligi xodimlariga yo'llagan murojaatnomasi*.
2. O'zbekiston Respublikasi davlat statistika qo'mitasining 2021-yildagi statistik to'plami.